
Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

EKONOMIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 4. junij 2018

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

Prazna stran

IZPITNA POLA 1

Naloga	Odgovor
1	♦ B
2	♦ A
3	♦ D
4	♦ C
5	♦ B
6	♦ A
7	♦ D
8	♦ B
9	♦ D
10	♦ C

Naloga	Odgovor
11	♦ D
12	♦ D
13	♦ B
14	♦ B
15	♦ A
16	♦ A
17	♦ C
18	♦ D
19	♦ C
20	♦ B

Naloga	Odgovor
21	♦ C
22	♦ A
23	♦ D
24	♦ B
25	♦ A
26	♦ C
27	♦ B
28	♦ D
29	♦ B
30	♦ A

Naloga	Odgovor
31	♦ C
32	♦ D
33	♦ C
34	♦ C
35	♦ D
36	♦ A
37	♦ B
38	♦ A
39	♦ B
40	♦ D

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.

Skupaj 40 točk

IZPITNA POLA 2

1. naloga: Ekonomski problem in transformacijska krivulja

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Sredstva, ki so na voljo za proizvodnjo, so omejena, zato je omejena količina dobrin in storitev. ♦ Sredstva, s katerimi lahko organiziramo proizvodnjo, so omejena, to pa omejuje tudi dosegljivo količino dobrin in storitev. ♦ Relativno redkih dobrin je manj od potreb ljudi po njih. ♦ Je v neomejenih potrebah in omejenih dobrinah. 	Kandidat lahko nariše tudi ustrezno sliko.	
	1	♦ v vseh gospodarstvih ne glede na razvitost		
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Potreba je boleč občutek, da nam nečesa manjka, ki sproži željo po stvareh. ♦ Potreba je občutek pomanjkanja nečesa (nezadovoljstva, neugodja). 		
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Kaj in koliko proizvajati? ♦ Kako proizvajati? ♦ Za koga proizvajati? 		
Skupaj	4			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.2	1	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Transformacijska krivulja Granjije prikazuje <u>največje možne količine proizvodnje mikrovalovnih pečic in računalnikov ob dani količini in učinkovitosti razpoložljivih proizvodnih dejavnikov/proizvodnih metod/tehnologije in organizacije dela/izkoristiti proizvodne dejavnike na najboljši mogoč način.</u> 		
	2	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 15.000 ◆ zmanjšati ◆ 5.000 ◆ alternativni strošek 		Za tri ali štiri pravilne odgovore 2 točki, za dva pravilna odgovora 1 točka.
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Krivulja je konkavna (izbočena), ker alternativni (oportunitetni) stroški dodatnih enot ene dobrine <u>naraščajo</u>. ◆ Ker so vsi proizvodni dejavniki do neke mere specializirani za proizvodnjo določenih dobrin, se moramo za proizvodnjo dodatne enote ene dobrine <u>odpovedati čedalje večjemu številu enot druge dobrine</u>. 		
Skupaj	4			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.3	2	<p>dve od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ s spodbujanjem inovacij (subvencije, subvencionirana obrestna mera ...) za <u>izboljšanje produktivnosti dejavnikov v proizvodnji mikrovalovnih pečic in računalnikov</u> ◆ s <u>pospešenim vlaganjem</u> v večji obseg proizvodnih dejavnikov, potrebnih za proizvodnjo obeh dobrin ◆ <u>vlaganje v izobraževanje/usposabljanje</u> aktivnega prebivalstva ◆ <u>privabljanje tujega kapitala</u>, ki prinese znanje/kapital 		Za smiselni predlog z obrazložitvijo 1 točka.

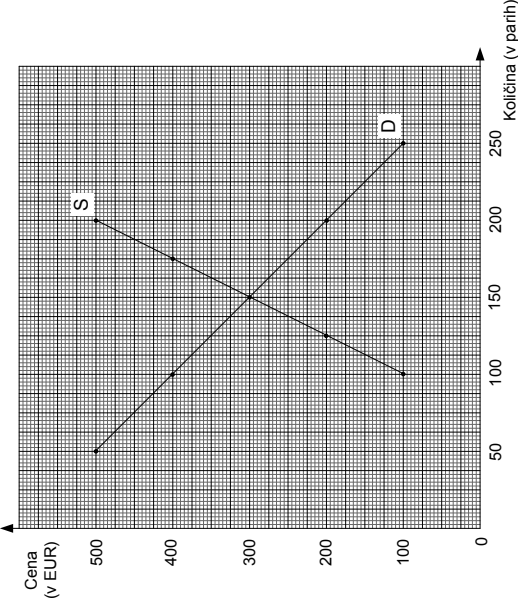
2. naloga: Stroški in njihov vpliv na poslovanje podjetij

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Stroški so v denarju izražena poraba proizvodnih dejavnikov. 		
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ fiksni (stalni) in variabilni (spremenljivi) ♦ eden od fiksnih stroškov: <ul style="list-style-type: none"> – amortizacija – obresti – najemnina – stroški uprave ♦ eden od variabilnih stroškov: <ul style="list-style-type: none"> – strošek porabljenega materiala – stroški plač zaposlenih v proizvodnji – stroški storitev, ki so neposredno povezani s proizvodnjo 	<p>Kandidat lahko navede tudi drug smiselni primer.</p>	<p>Za obe pravilni navedbi vrste stroškov 1 točka.</p>
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ so stroški proizvodnje dodatne enote proizvoda ♦ prirastek oz. sprememba celotnih stroškov zaradi proizvodnje dodatne enote proizvoda 	$MC_n = TC_n - TC_{n-1}$	
Skupaj	3			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev					Dodatna navodila
2.3	3	♦	Količina izdelkov Q	Celotni stroški TC	Variabilni stroški VC	Povprečni celotni stroški AC	Mejni stroški MC	Za vsak pravilno izračunan stolpec 1 točka. Za rešitev z dvema napakama 3 točke, s tremi napakami 2 točki, s štirimi napakami 1 točka.
			0	100	0	/	/	
			1	180	80	180	80	
			2	240	140	120	60	
			3	290	190	97	50	
			4	360	260	90	70	
			5	460	360	92	100	
1	♦ 3							
1	♦ dobiček ♦ 10						Za obe pravilni navedbi 1 točka.	
Skupaj	5							

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.4	1	ena od: ♦ Proizvaja tisto količino proizvodov, kjer je pozitivna razlika med celotnimi prihodki in celotnimi stroški največja. ♦ Količino proizvodov, kjer je $P = MC$.		

3. naloga: Ponudba in tržno ravnotežje

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Pojem ponudba označuje vse tržne sile, ki vplivajo na tržno ravnanje ponudnikov, ko ponujajo različne količine blaga pri različni ravni cene. ♦ Ponudba pokaže količino blaga, ki so ga ponudniki pripravljene ponuditi ob različni ravni cene. 		
3.2	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ ponudniki ♦ povpraševalci ♦ količino ♦ presežna ponudba ♦ ponudniki ♦ znižja 		<p>Dodatna navodila</p> <p>Za pet ali šest pravih odgovorov 3 točke, za tri ali štiri pravilne odgovore 2 točki, za dva pravilna odgovora 1 točka.</p>
3.3	2			<p>Dodatna navodila</p> <p>Za vsako pravilno vrisano in označeno krivuljo 1 točka. Če kandidat krivulji le nariše in ne označi, 1 točka.</p>

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.4	1			Za pravilen premik krivulje S 1 točka.
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ komplementarni ♦ povečalo 		Za obe pravilni navedbi 1 točka.
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.5	1	$\frac{Q_2 - Q_1}{P_2 - P_1} \times \frac{P_1 + P_2}{Q_1 + Q_2} = \frac{200 - 175}{500 - 400} \times \frac{400 + 500}{175 + 200} = 0,6$	Izračun kot odstotna sprememba količine in cene.	Za pravilen izračun 1 točka.
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ neelastična ♦ specializirani 		Za obe pravilni navedbi 1 točka.
Skupaj	2			

4. naloga: Obresti

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Je blago, s katerim lahko v vsakem trenutku plačamo in ga vsi radi sprejmejo kot plačilo. ♦ Je vse, kar služi kot splošni ekvivalent, ter je splošno sprejemljiv v zameno za dobrine in storitve. ♦ Je posrednik pri nakupu in menjavi blaga. ♦ Je blago, ki opravlja vlogo splošnega ekvivalenta in menjalnega posrednika. 		
4.2	1	<p>dve od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ podjetja ♦ gospodinjstva ♦ država 		
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Za posojilodajalca so obresti strošek, saj jih mora plačati kot odškodnino za izposojeni denar (za začasno uporabo prihrankov). ♦ Za banko so obresti strošek, ki ga plača za zbrane prihranke. 		
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Za posojilodajalca so obresti dohodek, ki ga prejme, ker se začasno odpove denarju (ali je plačilo za tveganje). ♦ Za varčevalce so obresti dohodek, ker se odpovedo trenutni porabi prihrankov. 		
Skupaj	3			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.3	1	♦ 5		
	1	♦ obresti = $\frac{\text{obrestna mera} \times \text{glavnica}}{100} = \frac{5 \times 9.600}{100}$		
	1	♦ 480 EUR		
	1	♦ nižja		
	1	♦ Marko bo realno z obrestni vred vrnil manj, kot je bila vredna glavnica na začetku posojila.	Marko bo realno vrnil manj, kot si je izposodil.	
Skupaj	5			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.4	1	♦ Nove možnosti investiranja so povečale povpraševanje po kapitalu, kar pri dani ponudbi vpliva na dvig obrestne mere.	Povečalo se bo povpraševanje, obrestna mera bo višja.	

5. naloga: Vloga države

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ gospodarski razvoj/rast ♦ stabilna raven cen ♦ nizka stopnja brezposelnosti ♦ uravnoteženi odnosi s tujino 		Za navedbo štirih ciljev 2 točki, za navedbo dveh ali treh ciljev 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.2	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ dohodnina ♦ DDV ♦ prispevki za socialno varnost ♦ davek na dobiček ♦ davek na darila in dediščino 		Kandidat lahko navede tudi druge vrste davkov.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.3	2	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Po netržnih pogojih zagotavlja javne dobrine in storitve, npr. socialno zavarovanje, zdravstvo, izobraževanje, socialno pomoč ... ♦ Uravnava tudi druge zasebne aktivnosti ter neposredno spreminja življenjske razmere posameznikov in skupin prebivalstva. ♦ Z javnim pokojninskim sistemom zagotavlja izplačevanje pokojnin. ♦ V javnem zdravstvenem sistemu zagotavlja zdravstvene storitve vsem bolnim ne glede na višino plačanega prispevka. ♦ S prispevki zaposlenih financira pomoč brezposelnim. ♦ Z javnim šolstvom omogoča dostop do izobraževanja vsem ne glede na socialni status. 		

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.4	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ fiskalna ♦ manjši 		Za oba pravilna odgovora 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.5	1	♦ Javnofinančni prihodki bi se povečali.		
	1	♦ ... se zmanjša za manjši odstotek, kot se je zaradi zvišanja DDV zvišala cena.		Za smiselno pojasnitev cenovno neelastičnega povpraševanja 1 točka.
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.6	2	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ <u>Privatizirala bi javne službe in storitve.</u> <ul style="list-style-type: none"> – To bi vplivalo na zmanjšanje blaginje prebivalstva (šolnine, plačevanje zdravstvenih storitev ...). – Uvedla bi zasebne šole, zasebno zdravstvo, zasebno otroško varstvo ... ♦ <u>Znižala in omejila bi socialno funkcijo države.</u> <ul style="list-style-type: none"> – To bi lahko povzročilo upor uporabnikov socialnih transferjev (zmanjšanje ali ukinitve socialne pomoči, nadomestil za brezposelne, odsotnost z dela zaradi boleznih ...) in dela državnega aparata. – Posamezniki bi morali prevzeti večjo odgovornost za svoj razvoj in socialno varnost, npr. varčevanje za starost ... ♦ <u>Racionalizirala bi državni sektor.</u> <ul style="list-style-type: none"> – To bi povzročilo zmanjšanje privilegijev državnih uradnikov (odpuščanje zaposlenih ...). – Znižanje stroškov (npr. zmanjševanje števila občin ...). ♦ <u>Umaknila bi se iz različnih področij, ki zagotavljajo javne dobrine in socialno varnost.</u> 		Za drugi smiselni ukrep z obrazložitvijo 2 točki.

6. naloga: Prebivalstvo kot dejavnik BDP in zdravstvena reforma

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ delovne sile/aktivnega prebivalstva ♦ osebe z lastnimi dohodki ♦ vzdrževano 		Za tri pravilne odgovore 2 točki, za dva pravilna odgovora 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.2	1	$\text{st. rodnosti} = \frac{\text{rodnost}}{\text{št. prebivalstva}} \times 1000 = \frac{21.938}{2.056.262} \times 1000 = 10,7 \text{ ‰}$		
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ st. naravne rasti = st. rodnosti – st. smrtnosti = $10,7 - \left(\frac{19.257}{2.056.262} \right) \times 1000 = 1,3 \text{ ‰}$ 		
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ zaradi večje smrtnosti od rodnosti 		Za smiselno pojasnilo 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.4	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Zaposleni so tisti, ki opravljajo kakršno koli plačano delo ne glede na to, ali trenutno delajo ali so na dopustu, bolniškem dopustu ali začasno ne delajo zaradi stavk. ♦ So zaposleni za določen ali nedoločen čas. ♦ So registrirani na Zavodu za zaposlovanje kot zaposleni. ♦ Imajo sklenjeno delovno razmerje. 		Za smiselno opredelitev 1 točka.
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Brezposelni so tisti, ki nimajo zaposlitve (vendar aktivno iščejo zaposlitev in bi zaposlitev sprejeli, če bi jo našli). ♦ V Sloveniji so brezposelni prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje. 		Za smiselno opredelitev 1 točka.
Skupaj	2			

Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.5	1	$\diamond U = \frac{\text{brezposelni}}{\text{aktivno prebivalstvo}} \times 100 = \frac{8.200}{1.003.000} \times 100 = 8,2 \%$		
Vpr.	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.6	1	<p>$\diamond$ Vztrajno naraščanje števila prebivalcev, starih nad 65 let, v celotnem delovno sposobnem prebivalstvu povečuje stroške zdravljenja, saj prebivalci, stari nad 65 let, uporabljajo zdravstvene storitve v večjem obsegu kot mladi.</p>	Staranje prebivalstva povzroča naraščanje stroškov zdravljenja.	Za smiselno utemeljitev 1 točka.
	1	<p>$\diamond$ Pri regresivnem (prostovoljno dopolnilno zdr. zavarovanje) je letna premija enaka za vse državljanke ne glede na njihov dohodek, zato bolj obremenjuje tiste z nižjimi dohodki.</p>		Za smiselno utemeljitev 1 točka.
Skupaj	2			